

Ścieżka Dydaktyczno – Przyrodnicza na górze Paproć – Perła Powiatu Limanowskiego 2021

Ścieżka Dydaktyczno – Przyrodnicza na górze Paproć uzyskała tytuł „Perły Powiatu Limanowskiego 2021”. W organizowanym przez Powiat Limanowski plebiscycie wygrała Ścieżka Dydaktyczno – Przyrodnicza na górze Paproć w głosowaniu internetowym, zdobywając największą liczbę głosów.

Ścieżka Dydaktyczno – Przyrodnicza, mieszcząca się na górze Paproć, położona jest na terenie malowniczej Gminy Tymbark. Góra Paproć (645 m. n.p.m.) – lokalnie Rysia Góra lub Koszarska Góra- znajduje się w centralnej części Beskidu Wyspowego. Przez uroczysko poprowadzony jest zielony szlak turystyczny z Limanowej do Szczyrzyca. Jest tutaj również odcinek ścieżki edukacyjno-turystycznej 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK w Tymbarku oraz trasa rowerowa. W kaplicy pw. Matki Bożej Królowej Beskidów w okresie letnio-jesiennym odprawiane są nabożeństwa. Obok kaplicy stoi wysoki 20 m krzyż. Na południowo-zachodnim zboczu znajduje się symboliczna Droga Krzyżowa.



Ścieżka została oficjalnie otwarta 10 czerwca br. podczas Rajdu Górskiego „Szlakiem Papieskim” na trasie Tymbark – Góra Paproć -Tymbark. Projekt turystyczno – edukacyjny powstały na terenie Gminy Tymbark to możliwość odbycia interesującej wycieczki oraz miłego spędzenia czasu wśród zieleni. Dziesięć tablic informacyjnych zamieszczonych na wyznaczonej, malowniczej trasie, zawiera informacje między innymi o drzewostanie, gatunkach lasotwórczych, ptakach i zwierzyńie leśnej, grzybach oraz paprociach i mchach i charakterystykę tutejszego ekosystemu górskiego. Na trasie roztacza się również panorama przedstawiająca szczyty górskie: Mogielicę, Łopień oraz Modyń.



Gmina Tymbark
Ścieżka Przyrodniczo-Dydaktyczna
na Górze Paproć

Przystanek nr 10
Mchy i paprocie

Platanik pospolity (*Platyistichum commune*)
Mchy z rodziny platanowatych, często występujące w rozległych kolonkach na terenach wilgotnych oraz na bagnach. Rosną najczęściej nad rzekami, jeziorami i w miejscach podmokłych. Wiosną wydają charakterystyczny zapach. Wzrost do 10 cm. Wzrost wolny, żyjąca do 10 lat.

Plaskomerek pokrowany (*Plagiomnium affine*)
Występuje w miejscach wilgotnych, często występuje w rozległych kolonkach na terenach podmokłych. Wzrost do 10 cm. Wzrost wolny, żyjąca do 10 lat.

Paprotka zwyczajna (*Polytrichum commune*)
Występuje w miejscach wilgotnych, często występuje w rozległych kolonkach na terenach podmokłych. Wzrost do 10 cm. Wzrost wolny, żyjąca do 10 lat.

Nerecznica samcza (*Dryopteris filix-mas*)
Występuje w miejscach wilgotnych, często występuje w rozległych kolonkach na terenach podmokłych. Wzrost do 10 cm. Wzrost wolny, żyjąca do 10 lat.

Orlica pospolita (*Isoetes macrospora*)
Występuje w miejscach wilgotnych, często występuje w rozległych kolonkach na terenach podmokłych. Wzrost do 10 cm. Wzrost wolny, żyjąca do 10 lat.

www.tymbark.pl Facebook.com/GminaTymbark



Gmina Tymbark
Ścieżka Przyrodniczo-Dydaktyczna
na Górze Paproć

Przystanek nr 5
Grzyby leśne

Borowik (*Boletus*)
Polskie nazwy „grawolików” jest to zjadliwe jeden z najpopularniejszych gatunków grzybowo jadalnych, często wykorzystywany w kuchni jako dodatek do wielu potraw. Występuje różne odmiany tego grzyba, takie jak smolowy, uszkielony czy szlachetny. Występuje latem i jesienią, najczęściej w lasach liściastych.

Muchomor czerwony (*Amanita muscaria*)
Powszechnie znany grzyb trujący. Bardzo charakterystyczny kształt, przede wszystkim kapelusz, sprawia, że trudno go pomylić z jakimkolwiek innym grzybem. Często używany do celów magicznych. Ślad naładowy całego organizmu. Znacznie mniej niebezpieczny niż muchomor sromotnikowy czy jadalny.

Koźlarz babka (*Lecanum scaberrimum*)
W Polsce polskie nazwy kozłówek. W naszym kraju występuje około 10 gatunków tego grzyba, wszystkie są jadalne i bardzo smaczne. Znajduje się nad lasami, w miejscach wilgotnych i zacienionych. Najlepiej zbierać młode, młode okazy.

Rydz (*Lactarius delectosus*)
Młody rydz często zwany rydzem, to bardzo smaczny grzyb jadalny, występuje w lasach, w miejscach wilgotnych i zacienionych. Często spotykany. Odmianki pojawiają się od sierpnia do listopada, pojedynczo lub grupami. Występuje w lasach liściastych i mieszanych pod sosnami. Najlepiej zbierać młode, młode okazy.

Kurka (*Castanella cibaria*)
Pierzcha jadalna polskie nazwy kurka, to bardzo smaczny, ale i niebezpieczny grzyb. Zbierany w słabych lasach do użytku domowego i w szynkowniach. Często eksportowany z pod względem smakowym jest jednym z najpopularniejszych gatunków grzybowo jadalnych. Występuje od połowy maja do listopada.

www.tymbark.pl Facebook.com/GminaTymbark



Projekt powstał przede wszystkim z myślą o dzieciach i młodzieży, jednak każdy turysta znajdzie tu mnóstwo interesujących informacji pozwalających lepiej poznać urokliwy region i środowisko Paproci. To wyjątkowe połączenie aktywnego wypoczynku, ekologii i nauki. Ważnym celem ścieżki edukacyjnej jest zwiększenie świadomości ekologicznej, zwłaszcza wśród młodego pokolenia jak również tworzenie więzi z regionem i jego przyrodą. Zapraszamy do wędrowki trasą Ścieżki Przyrodniczo – Edukacyjnej na górze Paproć – drugiej już n Turystycznej Perły Powiatu Limanowskiego!



Przystanek nr 7

Krzyż polowej Drogi Krzyżowej

Droga Krzyżowa na Górę Paproć powstała z inicjatywy księdza Romana Woźnego, duszpasterza młodzieży, a zwłaszcza młodych skupionych w Grupie Apostolskiej. Pełnił on posługę w Parafii pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Tymbarku w latach 1994-2003.

Droga Krzyżowa jest przeznaczona do modlitwy prywatnej i odprawiania nabożeństw, przede wszystkim z okazji Święta Podwyższenia Krzyża Świętego, a więc 14 września. Powstała dzięki życzliwości miejscowych gospodarzy – właścicieli gruntów, którzy swą pomoc i wyrozumiałość okazali szczególnie przy budowie ostatniej, XIV stacji.



Przystanek nr 8

Obumarłe drzewa

Pozornie bezwartościowy, przewrócony i spróchniały pień drzewa, na który możemy natknąć się podczas leśnych spacerów, stanowi biotop, który przyczynia się do zwiększenia bioróżnorodności danego siedliska. Obumarłe drzewo w leśnym ekosystemie pełni wiele ważnych funkcji, między innymi w odnowieniu lasu, retencji wód powierzchniowych; jest domem dla wielu organizmów, umożliwia ich rozwój. Drzewo, powalone przez działanie różnych czynników biotycznych i abiotycznych, zaczyna „drugie życie”, stanowiąc siedlisko dla wielu grup organizmów.

Martwe drewno w lesie ma różne formy i są to np. kłody, pniaki, wykroty, złomy, posusz czy próchnowiska. Organizmy związane z martwym drewnem to bardzo często gatunki rzadkie i chronione, stąd tak ważne jest prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej.



Przystanek nr 9

Odnowienie naturalne

Wyróżniamy dwa zasadnicze sposoby odnawiania lasu: naturalny i sztuczny.

Odnowienie naturalne powstaje z samosiewów lub odrosli. Wykorzystuje siły natury, czyli zdolności drzew do rozmnażania i zachowania ciągłości populacji. W ten sposób siedlisko leśne utrzymuje ciągły tok produkcji.

W lasach gospodarczych, umiejętne kierowanie procesem odnowienia przez leśników, w trakcie prowadzonych zabiegów pozwala zachować ciągłość użytkowania lasu oraz utrzymać różnorodność genetyczną w odnowionej populacji.

Zalety odnowienia naturalnego	Wady odnowienia naturalnego
Możliwość wykształcenia drzewostanów wielogatunkowych	Uzależnienie odnowień od lat nasiennych (rodzime gatunki drzew nie obradają corocznie)
Niski koszt i stosunkowo mała pracochłonność	Uzależnienie od warunków atmosferycznych
Zachowanie ciągłości drzewostanu i produkcji leśnej	Nierównomierność i przypadkowość obiewu

Przystanek nr 10

Mchy i paprocie

Plonnik pospolity



Często występujący w rozległych kobiercach na terenach wilgotnych oraz w bagnach. Rośnie zazwyczaj luźno. Ma barwę od ciemnozielonej do błękitnozielonej. Łodygi proste, lancetowate. Objęty jest częściową ochroną gatunkową.

Nerecznica samcza



Występuje w cieniastych lasach liściastych na bogatych w składniki pokarmowe, niezbyt wilgotnych glebach. Kłace jest splecione, płozące. Blaszki liści – żywozielone i miękkie. Roślina jest trująca.

O ścieżce



Ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna, mieszcząca się na Górze Paproć, położona jest na terenie malowniczej Gminy Tymbark. Góra Paproć (645 m n.p.m.) – lokalnie Rysia Góra lub Koszarska Góra – znajduje się w centralnej części Beskidu Wyspowego. Przez uroczysko poprowadzony jest zielony szlak turystyczny z Limanowej do Szczyrzyca. Jest tutaj również odcinek ścieżki edukacyjno-turystycznej 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK w Tymbarku oraz trasa rowerowa. W kaplicy pw. Matki Bożej Królowej Beskidów w okresie letnio-jesiennym odprawiane są nabożeństwa. Obok kaplicy stoi wysoki na 20 m krzyż milenijny. Na południowo-zachodnim zboczu znajduje się symboliczna Droga Krzyżowa.


Do najcenniejszych składników ekosystemu należą tu lasy jodłowo-bukowe oraz mozaika pól uprawnych i nieużytków, tworzących niepowtarzalny krajobraz i rzeźbę terenu. Więcej mają Państwo okazje dowiedzieć się podczas spaceru wyznaczoną ścieżką, zapoznając się z przyrodniczo-historycznymi treściami tablic, które są umieszczone na 10 przystankach.

Serdecznie zapraszamy!



Zapraszamy do odwiedzenia Gminy Tymbark i zapamiętania się do wyjazdów, na ten malowniczy zakątek na do zachowania. Polecamy także Paproć treść umieszczoną na stronie internetowej oraz profil Gminy Tymbark w serwisie Facebook.

www.tymbark.pl | Facebook.com/GminaTymbark

<p>Przystanek nr 1 Drzewostan jodłowy</p> <p>Lokalny teren leśny porośnięty jest naturalnym drzewostanem, składającym się głównie z jodły pospolitej i buka, z domieszkami świerka, modrzewia, klonu i jesionu. W tym miejscu widać wyraźnie dużą przewagę jodły w drzewostanie.</p> <p>Jodła pospolita – Abies alba</p> <p>Gatunek z rodziny sosnowatych; może osiągnąć wysokość ponad 40 m, do 6 m obwodu pnia i wiek do 400 lat. Jest wymagający w utrzymaniu, potrzebuje dobrej wilgotności i czystości powietrza oraz żyznej gleby. Jodłę można łatwo rozpoznać po szyszczakach „stojących” na gałęzi oraz po dwóch białych paskach nalotu woskowego, znajdujących się na dolnej stronie igieł.</p> 	<p>Przystanek nr 3 Panorama</p> <p>W tym miejscu, z punktu widokowego, podziwiać można okazałą panoramę. Warto zatrzymać się na chwilę, odpocząć na pobliskiej ławeczce, wstuchując się w szepty otaczającej przyrody.</p> <p>Rozciąga się stąd widok na południowo-wschodnią część Beskidu Wyspowego. Na drugim planie widać wylaniające się pasmo Beskidu Sądeckiego oraz Górców. Przy dobrej pogodzie i przejrzystości powietrza można dostrzec również Tatry.</p> 	<p>Przystanek nr 5 Grzyby leśne</p> <p>Borowik</p> <p>Potocznie zwany „prawdziwkim”. Niezwykle smaczny, wykorzystywany w kuchni jako dodatek do wielu potraw. Istnieją różne jego odmiany, na przykład sosnowy czy szlachetny. Występuje latem i jesienią.</p> <p>Muchomor czerwony</p> <p>Powszechnie znany grzyb trujący. Kształt jego kapelusza czyni go łatwo rozpoznawalnym. Używano go do trucia much, stąd nazwa całego rodzaju. Jest znacznie mniej niebezpieczny niż muchomor sromotnikowy czy jadowity.</p> <p>Rydz</p> <p>Mleczaj rydz to bardzo smaczny grzyb jadalny, wysoko ceniony przez grzybiarzy. Owocniki pojawiają się od sierpnia do listopada. Często występuje w drzewostanach świerkowych i sosnowych, w młodnikach o trawiastym runie.</p> 
<p>Przystanek nr 2 Ptaki i zwierzęta leśne</p> <p>Dzięcioł duży</p> <p>Ptaka z rodziny dzięciołowatych; masa – ok. 95 g; długość do 25 cm, ubarwienie czarno-białe; samiec ma czerwony kark i pokrywy ogonowe. Zamieszkuje zarówno lasy liściaste, jak i iglaste. Spożywa owady oraz larwy pozyskane z drzew.</p> <p>Jastrząb zwyczajny</p> <p>Duży ptak drapieżny. Sprawny łowca, poluje na ptaki i ssaki. Szaropopielaty wierzch ciała, na spodzie szare prążkowanie. Aktywny w ciągu dnia, zasiedla wszystkie typy lasów. Poza okresem lęgowym występuje pojedynczo.</p> <p>Jeleń szlachetny</p> <p>Ssak o długości ciała 150-265 cm, wadze do 340 kg. Ubarwienie brunatnorude, jaśniejsza plama na zadzie, tzw. lustro. Samce ozdabia piękne poroże. Jeleń żywi się owocami drzew i krzewów, trawami. Ma dobry węch i słuch.</p> 	<p>Przystanek nr 4 Czarny bez</p> <p>Inaczej dziki bez, bzuwina; bardzo pospolity, spotykany w lasach liściastych, łęgowych. Wybiera gleby żyzne, niezbyt wilgotne, bogate w azot, fosfor i potas.</p> <p>Często rośnie w towarzystwie głogu jednoszyjkowego i bluszczu pospolitego. Młode gałązki są zielonoszare o białym, miękkim rdzeniu; po zdrewnieniu ich powierzchnia jest bardzo spękana i korkowa. Liście rozwijają się przed kwiatami. 5-platkowe, białe kwiaty w dużych baldachach, mają charakterystyczną, silną woń.</p> <p>Sok z czarnego bzu stosować można w leczeniu przeziębienia i grypy. Owoce stanowią doskonały pokarm dla leśnych ptaków.</p> 	<p>Przystanek nr 6 Gatunki lasotwórcze</p> <p>Sosna pospolita</p> <p>Drzewo iglaste dorastające do 45 m; pień prosty, zakończony stożkową koroną; igły do 10 cm. Szyszki długości do 7 cm. Odporna na mrozy i suszę. Drewno sosny jest cenione w przemyśle budownictwym, bogate w żywicę.</p> <p>Modrzew europejski</p> <p>Drzewo iglaste, osiągające 50 m wysokości. Jasnozielone igły są miękkie, krótkie (do 3 cm). Gatunek światłolubny, wrażliwy na suszę, ale odporny na mroź. Drewno modrzewia jest cenione w branży budowniczej.</p> <p>Dąb szypułkowy</p> <p>Szlachetne i cenione drzewo liściaste, rosnące nawet do 50 m wysokości i dożywające do 700 lat. Kora gruba i ciemnoszara. Owalne owoce, nazywane żołędziami. Cenione w przemyśle meblarskim, stolarskim, w ciesielstwie.</p> 

Ulotkę dotyczącą Ścieżki Przyrodniczo-Dydaktycznej na górze Paproć można pobrać [TUTAJ](#)

Ścieżka Dydaktyczno – Przyrodnicza na górze Paproć, to szczególnie atrakcyjny punkt na turystycznej mapie Powiatu Limanowskiego i Gminy Tymbark. Warto odkryć tę malowniczą przełęcz, aby osobiście przekonać się, o zaletach, które zasłużenie zapewniły temu miejscu tytuł prawdziwej perły regionu. Wycieczka **Ścieżką Dydaktyczno – Przyrodniczą na górze Paproć** z pewnością na długo zapisze w pamięci każdego miłośnika natury i gór. Może też być znakomitą inspiracją dla kolejnych, wypraw po pięknych szlakach Beskidu Wyspowego.

Źródło/ fot.: UG Tymbark